



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3938/2019
06.11.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић и Зоране Делибашић, чланова већа, у парници тужиоца „АА“ АД ..., чији је пуномоћник Милан Петровић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Весна Живковић, адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж број 5655/17 од 28.05.2019. године, у седници одржаној дана 06.11.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж број 5655/17 од 28.05.2019. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосновани, захтеви парничних странака за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Зајечару П број 1/17 од 28.06.2017. године, ставом првим изреке, одржано је на снази решење о извршењу Основног суда у Зајечару – Судска јединица Књажевац Ив број 336/13 од 11.06.2013. године, у делу којим је дужник – тужени ББ обавезан да извршном повериоцу – тужиоцу у року од осам дана исплати износ од 20.511.700,83 динара, са законском затезном каматом почев од 25.04.2013. године, па до коначне исплате, као и трошкови извршног поступка у износу од 140.058,50 динара. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 222.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж број 5655/17 од 28.05.2019. године, ставом првим изреке, укинута је пресуда Вишег суда у Зајечару П број 1/17 од 28.06.2017. године. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу, на име дуга исплати износ од 14.725.962,55 динара, са законском затезном каматом на износ од 10.108.072,85 динара почев од 25.04.2013. године, па до коначне исплате, све у року од 15 дана по пријему пресуде, док је у преосталом делу тужбени захтев тужиоца одбијен као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 668.250,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде па до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је изјавио ревизију из свих законом прописаних разлога.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним одредбом чланова 408. и 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11...87/18), па је нашао да је ревизија туженог неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредбе парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, нити је у поступку пред другостепеним судом дошло до пропуста у примени или до погрешне примене одредби Закона о парничном поступку, из ког разлога нема ни повреде из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку, на коју се ревизијом указује.

Одлучујући о жалбама парничних странака, Апелациони суд у Нишу је оценио да су жалбе странака основане, из ког разлога је, у смислу одредбе члана 383. став 4. Закона о парничном поступку, пред овим судом одржана расправа ради отклањања битних повреда парничног поступка и правилног и потпуног утврђења чињеничног стања.

Према утврђеном чињеничном стању, између тужиоца и предузећа „ВВ“ ДОО ... закључен је уговор о кредиту дана 23.08.2007. године, на основу којег је овом предузећу одобрен кредит у висини од 100.000,00 евра у динарској противвредности по куповном курсу на дан исплате, са роком отплате од 120 месеци. Чланом 4. овог уговора, предвиђени су инструменти обезбеђења кредита у виду достављања потребног броја меничних овлашћења, бланко сопствених меница и овлашћења за њихово коришћење, као и бланко сопствених меница потписаних од стране туженог као оснивача ове фирме, при чему се тужени сагласио да банка као менични поверилац може попунити бланко меницу која је дата као средство обезбеђења са клаузулом „без протеста“ и у њу унети све битне меничне састојке у складу са условима предвиђеним уговором. Такође, према овом члану уговора, предајом менице и потписом уговора тужени је преузео личну и безусловну обавезу да својом имовином одговара за обавезе дужника из овог уговора о кредиту. Пред Привредним судом у Зајечару, вођен је стечајни поступак против поменутог предузећа у ком је тужилац пријавио своје потраживање, да би након продаје пословног простора био делимично намирен износом од 11.633.797,98 динара.

У поступку пред другостепеним судом, судски вештак је дао допунски налаз и мишљење дана 22.11.2018. године, те писано изјашњење 23.01.2019. године, 01.03.2019. године и 25.04.2019. године, након чега је утврђена висина дуга према уговору о кредиту на дан доспелости менице. Према налазу и мишљењу судског вештака, уговорена затезна камата у висини од 0,1% на дневном нивоу није у складу са Законом о затезној камати, из ког разлога је судски вештак утврдио висину затезне камате по стопи прописаној законом и укупан дуг је изразио у динарској противвредности, те је тако утврђено да главни дуг износи 9.745.481,24 динара, редовна камата 362.601,61 динар, а законска затезна камата 4.617.879,70 динара на дан 25.04.2013. године.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање, другостепени суд је става да је тужбени захтев тужиоца делимично основан и да је тужени у обавези

да тужиоцу исплати износ наведен у изреци другостепене пресуде. Према образложењу другостепене одлуке, чињеница да је меница поднета на наплату по истеку рока из члана 37. Закона о меници, нема утицаја на одговорност туженог, с обзиром на то да је тужени на сопственој бланко меници уписао клаузулу „без протеста“, те се тако обавезао да као издавалац сопствене менице и главни менични дужник износ попуњен у меници плати о доспелости. Из тог разлога одговорност туженог првенствено је уређена правилима прописаним одредбама чланова 52. и 110. Закона о меници. Надаље, другостепени суд је оценио да одредба члана 4. тачка 2. Уговора о кредиту, према којој тужени потписивањем уговора и предајом менице преузима личну безусловну обавезу да својом имовином одговара за обавезе главног дужника из уговора о кредиту, има елементе уговора о јемству из члана 1004. став 3. Закона о облигационим односима, због чега обавеза туженог да тужиоцу врати тражени износ проистиче, не само на основу менице, већ и из уговора о кредиту.

Правилно је другостепени суд применио материјално право када је обавезао туженог да тужиоцу исплати износ од 14.725.962,55 динара са припадајућом каматом.

Наиме, према одредби члана 4. Уговора о кредиту, тужени се, потписом уговора и предајом менице, лично и безусловно обавезао да својом имовином одговара за обавезе дужника из овог уговора о кредиту. У том смислу, Врховни касациони суд у потпуности прихвата образложење другостепене одлуке према ком овако дефинисана уговорна обавеза установљава правни положај туженог као јемца платца у односу на обавезе које проистичу из уговора о кредиту, а све сходно одредби члана 1004. став 3. Закона о облигационим односима. При том, не стоји ревизијски навод туженог да је другостепени суд, утврђујући постојање одговорности туженог као јемца плаца, учинио битну повреду одредбе парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, с обзиром на то да се овде ради о правилној примени материјалног права (а не процесног права), о чему другостепени суд води рачуна по службеној дужности, при чему није вођен правним основом из тужбе. Но, независно од претходно наведеног, Врховни касациони суд је дужан указати на следеће:

Према стању у списима, меница је попуњена са датумом доспелости 25.04.2013. године. Према одредби члана 37. Закона о меници, меница платива на одређени дан или на одређено време после издања или виђења, мора се поднети на исплату било на сам дан плаћања, било једног од два радна дана који долазе одмах за њим, док је према одредби члана 52. истог закона прописано да са протеком рокова за подношење менице по виђењу или на одређено време по виђењу, за подизање протеста због неакцептирања или због неисплате, за подношење на исплату менице која садржи одредбу „без трошкова“, ималац губи своја права против индосанта, против трансанта и против осталих обавезника изузев акцептанта. Међутим, потребно је нагласити да је, у овом конкретном случају, меница коју је издао тужени бланко сопствена меница, са клаузулом „без протеста“. Бланко меница је, суштински, менични образац у који је ималац менице овлашћен да унесе све остале битне састојке из члана 107. Закона о меници, како би меница остварила своја дејства. Надаље, како се ради о сопственој меници, то тужени као њен издавалац одговара за обавезу као акцептант у смислу члана 110. Закона о меници. Акцептант, према одредби члана 27. Закона о меници, обавезу плаћања менице преузима од дана њене доспелости. При том, како је меница снабдевена клаузулом „без протеста“ то тужени нема

обавезу да протестирањем утврђује чињеницу одбијања исплате саме менице. Сви менично – правни захтеви против акцептанта застаревају за три године почев од дана достпелости менице, сходно одредби члана 78. став 1. Закона о меници. Како је, као датум доспелости менице означена 25.04.2013. године, док је предлог за извршење поднет 07.06.2013. године, то потраживање тужиоца није застарело ни по основу меничног права. Другим речима, све и да се прихвати ревизијски навод туженог, да он може одговорати само као менични дужник, то не би имало било каквог утицаја на његову обавезу да тужиоцу исплати тражени износ, јер се на њега не примењују рокови из члана 37. Закона о меници.

Имајући све изнето у виду, ревизија туженог је одбијена као неоснована и одлучено је као у изреци применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

Како је ревизија туженог одбијена као неоснована, те како трошкови на име састава одговора на ревизију нису били нужни, то је донета одлука као у ставу другом изреке пресуде.

**Председник већа – судија
Јасминка Станојевић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић